

Mezuniyet Öncesi T?bbi Biyokimya E?itimine ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mezuniyet Öncesi T?bbi Biyokimya E?itimine ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26075>

Özet

Mezuniyet Öncesi Tıbbi Biyokimya Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeği, tıp fakültesi öğrencilerinin tıbbi biyokimya eğitimine yönelik mevcut tutumlarını sistematik olarak ölçmek amacıyla 2016 yılında geliştirilmiş bir tutum ölçeğidir. Ölçek, öğrencilerin eğitimin önemine, derslere olan ilgilerine ve genel memnuniyet düzeylerine dair algılarını değerlendirmektedir. Başlangıçta 34 madde olarak tasarlanan ölçek, psikometrik analizler sonucunda üç alt boyutta toplanan ve yüksek güvenirlik gösteren 20 maddelik nihai formuna ulaştırılmıştır.

Bu araç, tıp eğitiminde biyokimya derslerinin etkinliğini ve öğrenci merkezli yaklaşımın değerlendirilmesini isteyen araştırmacılar ve eğitimciler için kritik bir ölçüm aracı sağlamaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, yapı geçerliliğini belirlemek üzere hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Tıbbi Biyokimya Eğitimi, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik, Öğrenci Memnuniyeti.

Yazarlar

Kürat Volkan Özcan, İbrahim Bütün, Ayşegül Gülcü

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, tıp fakültelerinde okuyan mezuniyet öncesi öğrencilerin aldıkları tıbbi biyokimya eğitimine yönelik olumlu veya olumsuz tutumlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Geliştirme süreci, eğitim programlarının kalitesini artırmak ve öğrencilerin biyokimya gibi temel bilim derslerine olan motivasyonunu anlamak için nesnel bir değerlendirme aracı oluşturmayı hedeflemiştir.

Ölçek, öğrencilerin dersin klinik önemine verdikleri değeri, derse karşı duydukları genel ilgiyi ve eğitim materyalleri ile öğretim yöntemlerinden duydukları memnuniyeti ayrı ayrı değerlendirerek, eğitimin hangi yönlerinin iyileştirilmesi gerektiğine dair detaylı geri bildirim sağlamayı amaçlamaktadır.

Yapı

Mezuniyet Öncesi Tıbbi Biyokimya Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeği, öğrencilerin tutumlarını çok boyutlu bir perspektifle ele almaktadır ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır:

Önem Alt Boyutu: Biyokimya derslerinin klinik uygulamalar ve mesleki gelişim açısından ne kadar hayati görüldüğünü ölçer (9 madde).

İlgi Alt Boyutu: Öğrencilerin biyokimya konularına karşı duydukları kişisel merak ve motivasyonu değerlendirir (7 madde).

Memnuniyet Alt Boyutu: Dersin işleniş biçimi, kullanılan öğretim teknikleri ve genel eğitim ortamından duyulan tatmini ölçer (4 madde).

Ölçeğin nihai formunda toplam 20 madde bulunmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir.

Yapılan analizlerde, döndürülmüş temel bileşenler analizinin, başlangıçtaki 34 maddelik yapının üç boyutta toplanabileceğini ve bu üç boyutun toplam varyansın %46'sının açıklanmaya yeterli olduğunu gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuç, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu göstermiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), modelin veri uyumunu test etmek için uygulanmıştır. 16, 27, 08, 03, 18, 02, 24, 15, 31, 32, 30 ve 33 numaralı maddelerin testten çıkarılmasıyla modelin uyum ölçütleri iyileştirilmiştir. Nihai modelin uyum indeksleri şu şekildedir: $p < 0.001$, RMSEA = 0.078, NFI = 0.92, NNFI = 0.96, CFI = 0.96 ve IFI = 0.96. Bu değerler, modelin kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyuma sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak test edilmiştir. Geliştirilen 20 maddelik ölçeğin genel güvenirlilik katsayısı (α) 0.909 olarak bulunmuştur; bu da ölçeğin mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Alt boyutların güvenirlilik katsayıları ise şöyledir:

Önem Alt Boyutu: $\alpha = 0.863$

İlgi Alt Boyutu: $\alpha = 0.885$

Memnuniyet Alt Boyutu: $\alpha = 0.646$

Önem ve İlgi alt boyutları çok yüksek güvenirlilik gösterirken, Memnuniyet alt boyutunun katsayısı (0.646) kabul edilebilir sınırlarda yer almaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal temelini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Başlangıçta 34 maddeden oluşan havuz, döndürülmüş temel bileşenler analizi ile incelenmiş ve 3 faktörlü bir yapıya iğaret edilmiştir. Bu üç faktör, toplam varyansın %46'sını açıklamaktadır.

Alt boyutlar ve maddelerin dağılımı belirlendikten sonra, modelin teorik yapıyı doğrulayıp doğrulamadığını kontrol etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonucunda, model uyumunu bozan toplam 12 madde (16, 27, 08, 03, 18, 02, 24, 15, 31, 32, 30 ve 33 numaralı maddeler) ölçekten çıkarılmıştır. Bu eleme, nihai 20 maddelik ölçeğin geçerli ve sağlam bir yapıya sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: 5'li Likert Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Mezuniyet öncesi tıp fakültesi öğrencileri

Yaş Grubu: Üniversite öğrencisi (Genç Yetişkinler)

Popülasyon Detayları: Tıp fakültesi temel bilimler eğitimi alan öğrenciler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılmaktadır: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum ve 5=Kesinlikle Katılıyorum.

Anahtar Kelimeler

Tıp Eğitimi, Biyokimya Dersleri, Tutum, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, RMSEA.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kürat Volkan Özcan

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: kursatvolkan@hotmail.com

Yazın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

Şiznler, Ücret ve Test Yıllı?

Test Yıllı?: 2016

Şiznler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: [mezuniyet-öncesi-tibbi-biyokimya-egitimine-iliskin-tutum-ölcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özcan, K., Bütün, Ş., ve Gülcü, A. (2016). Mezuniyet öncesi tıbbi biyokimya eğitimine ilişkin tutum ölçeği geliştirme. *Journal of Contemporary Medicine*, 6(4), 291-299.

DOI: 10.16899/gopctd.282768

Mezuniyet Öncesi Tıbbi Biyokimya Eğitimine İlişkin Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçekte toplam 20 madde bulunmaktadır ve bu maddeler üç alt boyutta dağılmıştır:

Önem Alt Boyutu: 9 madde

İlgi Alt Boyutu: 7 madde

Memnuniyet Alt Boyutu: 4 madde

(Orijinal ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.)